

PASI SAUKKONEN

SUOMI OMAKSI KODIKSI

KOTOUTTAMISPOLITIikka JA
SEN KEHITTÄMISMAHDOLLISUUDET

Gaudeamus

Suomen tietokirjailijat ry on tukenut teoksen kirjoittamista

Copyright © 2020 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Hanna Lahti / Huomen GDI

KL: 32.21 • UDK: 3, 314

ISBN 978-952-345-094-3

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2020

SISÄLLYS

JOHDANTO	11
I KOTOUTUMINEN JA KOTOUTTAMINEN	
KOTOUTUMINEN TEORIASSA JA KÄYTÄNNÖSSÄ	17
Mitä kotoutuminen on?	17
Ketkä ovat maahanmuuttajia?	22
TIELOLAATIKKO: Ulkomaalaistaustainen, maahanmuuttaja, vieraskielinen, ulkomaalainen, pakolainen	25
Kotoutumisen arviointi	27
Ulkomaalaistaustainen väestö Suomessa	32
Työllisyys ja tulot	35
Asuminen, koulutus ja poliittinen osallistuminen	37
Kielen oppiminen ja kulttuurin omaksuminen	42
Sosiaaliset suhteet ja verkostot	45
Yhteenkuuluvuuden tunne ja suomalaisuuteen samastuminen	47
Maahanmuuttajat eivät ole yhtenäinen ryhmä	48
Valopilkkuja ja huolenaiheita	52
KOTOUTTAMISEN HISTORIA JA NYKYPÄIVÄ	60
Mitä kotouttaminen on?	60
Eurooppalaista kotouttamista	61
Suomalaisen kotouttamispolitiikan juuret	68
Kotoutuminen ja kotouttaminen on laissa määritelty	76
Kotouttamisen suppilo	78
Monimuotoinen kotoutumiskoulutus	83
Lapset ja nuoret kotoutujina	88
Valtio ja kunnat yhdessä ja erikseen	91
Kotouttamisohjelmat	94
Kotouttamispolitiikan yhtenäisyys	101
Kotouttamisen hankemaailma	104
Kotouttamisen kustannukset	111
Kotouttamisen toimeenpano	118

II MITÄ VOITAIISIIN TEHDÄ PAREMMIN?

KOTOUTUMINEN JA KOTOUTTAMINEN, VIELÄ KERRAN	129
SUOMALAISEN KOTOUTTAMISPOLITIIKAN ARVIOINTI	132
KEHITTÄMISEHDOTUKSET	142
Koko yhteiskunta kotouttaa	142
Kotoutuminen tapahtuu kaupungissa	145
Yhteiskunta uudistuu kohtaamisissa (<i>Joonas Timonen</i>)	149
Selkeyttä käsitteisiin.	153
Koko hallinnon asia	157
Kotoutumiskoulutuksen järjestelyistä (<i>Lilli Rasilainen</i>)	162
Valtavirtaistamista vai erityisjärjestelyjä?	166
Hankeviidakosta kestäviin ratkaisuihin	169
Järjestelmä selkeäksi ja läpinäkyväksi	173
Tavoitteet realistisiksi.	176
Ei ole olemassa yhtä keinoa	180
Nopeasti alkuun	183
Yksilölliset tarpeet huomioon	188
Naiset työvoimaan ja töihin.	190
Auttaisivatko joustot työmarkkinoilla?	194
Kotouttaminen ja innovaatiot (<i>Hani Tarabichi</i>)	197
Pitäisikö suomalaisen kulttuurin joustaa enemmän?	201
Kannattaako maahanmuuttajia testata?	203
Riittävät resurssit	208
Voimavarat oikeaan kohteeseen	211
Kotouttamisen vaikuttavuuden arviointi (<i>Risto Karinen</i>)	214
Enemmän vuoropuhelua tutkimuksen ja politiikan välille	218

III KOTOUTUMISEN JA SEN EDISTÄMISEN TULEVAISUUS

MAAHANMUUTTO JATKUU, SUOMI MONIMUOTOISTUU	227
TYÖMARKKINOIDEN SUURI MURROS	231
KAIKKI JOUTUVAT KOTOUTUMAAN	233
TOINEN SUKUPOLVI TODELLISENA KOETINKIVENÄ	236
SUOMI KOTOUTTAA, KOTOUTUUKO SUOMI?	240
TIIETOLAATIKKO: Kymmenen kieltoa ja kehotusta kotouttamisen kehittämiseksi	242
VIITTEET	244
LÄHTEET	259
KIRJOITTAJAT	271